

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Кафедра цивільного, нотаріального та виконавчого процесу

НОВЕЛИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ

**Матеріали
науково-практичної конференції**

***5 травня 2025 року
м. Одеса***

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Неллі Юріївни Голубевої

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.919.(477)(062)

H727

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.29744>

У збірці матеріалів науково-практичної конференції представлено тези доповідей науковців, що висвітлюють актуальні питання новел цивільного процесуального законодавства, зокрема інституту спрощеного провадження як ефективного механізму вирішення нескладних цивільних справ. У доповідях науковців обґрунтовано доцільність спрощеної процедури розгляду, що дозволяє забезпечити оперативність та економічність судового процесу. Особлива увага приділена критеріям віднесення справ до спрощеного провадження, правовим гарантіям учасників процесу, а також окреслено напрями подальшого вдосконалення законодавства з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у межах цивільної юрисдикції.

Укладачі:

Н. Ю. Голубєва — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», адвокат;

І. А. Яніцька — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

О. В. Сатановська — аспірант кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

Друкуються за рішенням кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія» (*протокол № 10 від 23.05.2025 р.*)

Парфьонов Георгій Володимирович Оптимізація повноважень державних та приватних виконавців в Україні	79
Петренко Наталія Дмитрівна Щодо процедури вирішення питання про накладення судового штрафу: «процес в процесі»	82
Пригуляк Валерій Миколайович Судова практика в роботі приватного виконавця	84
Русецька Оксана Олександрівна Деякі зміни цивільного процесуального законодавства щодо здійснення судового контролю за виконанням рішень	90
Татулич Ірина Юріївна Заочний розгляд справи як протидія зловживанню процесуальними правами учасниками справи	92
Колечко Дмитро Миколайович Виконання судового наказу в справах про стягнення аліментів на дитину	97
Панаїд Яна Ігорівна Суперечлива поведінка в конвенційній системі захисту цивільних прав: позиція ЄСПЛ	99
Федорчук Юлія Олександрівна Окремі аспекти вчинення виконавчих написів на кредитних договорах	101
Снітко Андрій Сергійович Принцип добросовісності та заборона зловживання процесуальними правами	104

про певний факт, щодо якого не було зроблено відповідного твердження на попередній стадії, тобто до уваги береться поведінка учасника в рамках одного і того самого провадження.

Список використаних джерел

1. Бутирська І. Процесуальний естопель у господарському судочинстві. *Перші наукові читання пам'яті професора Пронської Грацієлли Василівни*: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 1 жовтня 2021 р.) Київ: Талком, 2021. С. 40–43. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3680>.
2. Ткачук А. О. Принцип добросовісності учасників цивільного судочинства та заборона зловживання цивільними процесуальними правами. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 141. С. 94–103.
3. Ухвала Верховного Суду від 04 березня 2025 року у справі № 911/1241/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125804568>.
4. *Khokhlich v. Ukraine*, № 41707/98, 29 April 2003. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001–61587>.
5. *Refah Partisi (the Welfare Party) and Others v. Turkey*, № 41340/98, 41342/98, 41343/98, 41344/98, 13 February 2003. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001–60936>.
6. *Sovtransavto Holding v. Ukraine*, № 48553/99, 25 July 2002. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001–60634>.

Федорчук Юлія Олександрівна

*аспірант кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник

Голубєва Неллі Юріївна

*доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного,
нотаріального та виконавчого процесу Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВЧИНЕННЯ ВИКОНАВЧИХ НАПИСІВ НА КРЕДИТНИХ ДОГОВОРАХ

Кредитний договір — це цивільноправовий документ, за яким банк або фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти. Таке визначення кредитного договору дає Цивільний кодекс. Кредитний договір укладається у письмовій формі, договір укладений з недодержанням письмової форми є нікчемним [1].

За бажанням сторін такий договір може бути нотаріально посвідчений, саме така форма договору дає можливість в майбутньому вчинити виконавчий напис, в разі не повернення боргу. Розповсюдженням порушенням з боку нотаріусів є недотримання вимоги при вчиненні виконавчого напису щодо форми договору, вчиняючи написи на договорах вчинених у простій письмовій формі, що є підставою для звернення до суду, з метою оскарження. Суттєвою проблемою сьогодення є надання фінансовими, кредитними або банківськими установами мікрокредитувань без належної ідентифікації особи, а в деяких випадках без її фізичної присутності, або ж залучення особи майнового поручителя без його згоди, всі ці фактори приводять в майбутньому до примусового стягнення боргу.

Відповідно до пп. 3.2 п. 3 глави 16 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, зазначається, що нотаріусом вчиняється виконавчий напис за умов зазначених у Переліку документів за якими стягнення заборгованості вчиняється у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, затвердженею Постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.1999 № 1172 [2]. Під час вчинення нотаріальної дії, в першу чергу нотаріус керується нормами Закону України «Про нотаріат», Цивільним кодексом України, Законом України «Про виконавче провадження», Порядком вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, іншими нормативними актами, з метою захисту прав та законних інтересів громадян, чітке виконання яких унеможливорює порушення прав громадян. Стягнення за виконавчим написом нотаріуса провадиться в порядку встановленому Законом України «Про виконавче провадження» [3].

Відповідно до статті 18 Цивільного кодексу України (далі — ЦК) захист цивільних прав громадян вчиняється нотаріусом шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку встановлених законом [4]. Основною метою кредитора при вчиненні виконавчого напису є стягнення заборгованості в примусовому порядку, або витребування майна. Аналізуючи вимоги законодавства, вбачається що кредитний договір, який було укладено без дотримання вимог щодо нотаріального посвідчення не може належати до документів, за якими вчиняється виконавчий напис в безспірному порядку. Таке положення застосовується до правовідносин, які виникли після 22 лютого 2017 року, саме тоді втратила чинність Постанова Кабінету Міністрів України № 662 від 10 грудня 2014 року, яка давала можливість вчиняти виконавчі написи на кредитних договорах укладених у письмовій формі без нотаріального посвідчення.

Оскарження виконавчого напису здійснюється за позовом боржника до кредитора та відповідно залучаючи нотаріуса третьою особою. Підставою оскарження може бути, як сама процедура вчинення

виконавчого напису, що було вчинено з порушенням вимог законодавства так із підстав неправомірності вимог кредитора (сума, час погашення боргу, інше).

Отже, перевагою стягнення за виконавчим написом є те, що це надшвидка процедура встановлення факту наявності та розміру боргу, порівнюючи із судовою процедурою, яка є досить тривалою внаслідок навантаження на судову систему. Дієвим інструментом захисту прав громадян могло б стати запровадження обов'язкового нотаріального посвідчення кредитних договорів, незалежно від запозиченої суми, при такій формі проводилась би повна ідентифікація клієнта, надавалась згода другого з подружжя, уникаючи в майбутньому «сюрпризів» у вигляді боргу перед фінансовою установою, який формально набувався у спільну сумісну власність. Під час дії воєнного стану кредитор має таке право, як звернення до нотаріуса за нотаріальною дією, як виконавчий напис, але кредитор (стягувач) має розуміти, що в період дії воєнного стану процедуру стягнення не можна буде розпочати, як і саме виконання, тому така нотаріальна дія на невизначений період втратила своє юридичне навантаження.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
3. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
4. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>